

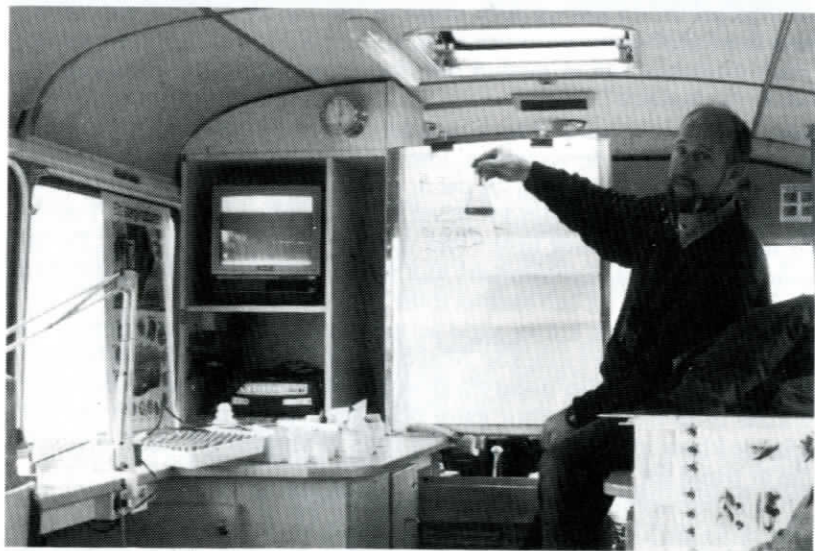
EKOLOGIBUSSEN TILL VASA

I samband med skolkongressen *Skola-90* i Vasa den 6—7 oktober presenterades Ekologibussen som arbetsform inom miljöfostran för första gången i vårt land. Projektet anordnades gemensamt av Vasa övningsskola och det naturhistoriska museet i Vasa — Ostrobothnia Australis r.f.

Vad är en ekologibuss?

En ekologibuss är i princip en rullande naturskola. Mannen bakom idén och förverkligandet — Björn Ideström från Örebro — besökte Vasa med sin buss under kongressen. Han byggde sin första ekologibuss redan för fem år sedan och har idag två bussar i bruk. Bussen är ombyggd så att den består av en klassrumsdel med plats för ca 25 elever samt en laboratoriedel. I bussen finns all den utrustning som kan behövas under en exkursion till vilken biotop som helst.

Bussens gagageutrymmen är fyllda med provtagningsutrustning. En stor del av utrustningen är hemmagjord för att hålla även i ovana elevhänder. Där finns vattenhämtare, bottenhuggare, två stycken gummibåtar, militärtält, hävar, såll osv. Dessutom finns en särskild generator som kan förse bussen med elektricitet under arbetspassen.

Björn Ideström i sin buss. Foto: John Ahläng.

I laboratoriet finns de hjälpmedel som krävs för att man effektivt skall kunna följa upp exkursionens efterarbete: såll, mikroskop, bestämningslitteratur, planscher, pincetter. Mikroskopet, såväl preparationsmikroskopet som ljusmikroskopet, kan kopplas till videokameran så att alla elever kan följa med via de två TV-monitorerna som finns i bussen.

Foto: John Ahläng.

Varför ekologibuss?

Björn Idestrom besvarar frågan med att peka på de praktiska lösningarna när det gäller uteundervisningen. Om man jämför ekologibussen med en vanlig naturskola inser man att det är enkelt att välja den biotop man vill undersöka, man är inte bunden till ett ställe. De olika årskurserna i skolan har mycket divergerande behov vad uteundervisningen beträffar. En rullande naturskola är skonsammare mot naturen eftersom all verksamhet inte koncentreras på ett och samma ställe.

Uteundervisningen kräver alltid att elever och material skall transporteras kortare eller längre sträckor. Med ekologibussen behöver man inte anlita dyra transporter eller äventyra elevernas säkerhet genom att lotsa fram en klass längs tätt trafikerade gator och vägar. Eleverna kan kliva in i sitt rullande klassrum på skolgården och stiga ut vid den sjö eller i den skog som är temat för dagen.

För kommunens del kan en hel del utrustning inbesparas eftersom inte varje skola mera behöver sin egen uppsättning av provtagnings-, analys- eller mätutrustning. I stället kan kommunen satsa på kvalitativt bättre utrustning i ekologibussen till förmån för alla skolor.

Ekologibuss — för vem?

De två ekologibussar som Björn Ideström driver i dag betjänar ca 5000 elever årligen. Bussarna rullar tillsammans över 300 arbetsdagar under ett år. Eftersom Örebro kommun är den huvudsakliga arbetsgivaren räknar Ideström med att varje elev skall betjänas minst en gång per skolstadium av ekologibussen. Då räknas grundskolans tre stadier (låg-, mellan- och högstadium) samt gymnasieskolan hit.

Även andra institutioner utnyttjar ekologibussens tjänster. T.o.m. kommunens miljöförhållanden utnyttjar bussen eftersom utrustningen tillgodoser de behov av t.ex. fysikaliska mätningar som luft- och vattenkvalitetskontroller kräver.

Hur fungerar ekologibussen?

Varje år gör Björn Ideström upp en tidtabell för varje skoldistrikt (rektorssområde) inom kommunen. Lärarna inom distriktet bokar sedan in sig med sin klass. Bussen hämtar klassen vid skolan på morgonen. Exkursionen görs som en heldagsutflykt, där temat och biotopen bestäms i förväg tillsammans med läraren. Exkursionens efterarbete kan ske ute eller i bussen vilket gör att eleverna får den helhetssyn som eftersträvas under själva exkursionsdagen.

Under december månad gör Ideström ett uppehåll för att kunna underhålla bussen och se över inventarierna. De övriga vintermånaderna rullar bussen normalt och möjliggör vinterekologiexkursioner — en undervisningsform som annars lätt försummas.

Björn Ideström anser att den gröngula ekologibussen som dagligen ses köra genom Örebro med omnejd har gjort att befolkningen dels blivit mera medvetna om ekologibegreppet och dels kunnat se hur undervisningen i närsamhället rent konkret "ser ut".

Är Vasa redo för en ekologibuss?

I takt med att termen *outdoor education* etableras som begrepp för alla klassrumsalternativa undervisningsformer (uteskola — lägerskola) bör även helt nya arbetsformer utvecklas och utprövas. Detta i synnerhet som Vasa också ansvarar för lärarutbildningen för hela den finlandssvenska befolkningen.

En arbetsgrupp inom Ostrobothnia Australis har startat ett projekt med Ideströms ekologibuss som förebild för den naturskoleundervisning som skulle lämpa sig för Vasatrakten. Planeringen har slutförts och nu återstår att se hur verksamheten skall administreras.

Syftet med presentationen under *Skola 90* kongressen var att föra fram idén för skolfolk och beslutsfattare. Åtminstone entusiasmerades de lärare som deltog i exkursionen söndagen den 7 oktober till Alskat utanför Vasa. Nu återstår att se huruvida beslutsfattarna följer upp det initiativ som tagits.